

Nr 1048

Av herr **Wedén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 50, angående införande av färgtelevision m. m.

(Lika lydande med motion nr 809 i Första kammaren)

Motionens huvudsakliga innehåll

Under en följd av år har vi krävt beslut om införande av färg-TV. Först nu har förslaget vunnit regeringens gillande.

Vi finner det inte motiverat att riksdagen eller Kungl. Maj:t binder Sveriges Radio till en viss starkt begränsad omfattning av experimentverksamheten med färg-TV. Om tekniska och ekonomiska resurser finns, bör företaget ges möjlighet att utöka experimentverksamheten. Likaså bör företaget i mån av möjligheter ha rätt att sända europeiska färgsändningar även över det svenska nätet.

Vår principiella syn är att Sveriges Radio bör ges konkurrens och att det konkurrerande företaget bör finansiera sin verksamhet med reklamintäkter. Med tillämpande av en sådan finansieringsform blir det ej motiverat med någon extra avgift för färg-TV-hushåll. Regeringen avvisar emellertid denna finansieringsväg och förordar nu licensmedelsfinansiering även för TV:s nya kanal och extra avgift för färg-TV-apparater. Vi finner det anmärkningsvärt att departementschefen förordar en så hög extra avgift, att den kommer att täcka väsentligt mer än själva kostnaden för färg-TV.

1. Bakgrunden

Frågan om införande av färg-TV i Sverige har under de senaste åren behandlats av riksdagen vid flera tillfällen. I proposition nr 136 till 1966 års riksdag förklarade sig departementschefen då icke beredd att ange en tidpunkt för införande av färg-TV. Som motivering anförde han bl. a. samhällsekonomiska skäl. Riksdagen hemställde emellertid hos Kungl. Maj:t att frågan om införande av svensk färg-TV skulle göras till föremål för fortsatta överväganden och att förslag i ärendet snarast möjligt förelades riksdagen. I motioner från vårt håll år 1967 — II: 679 och I: 535 — yrkades att riksdagen skulle anhålla att förslag om tidpunkten för införande av färg-TV i såväl program 1 som program 2 skulle föreläggas 1967 års riksdag. Förslaget vann dock icke stöd från riksdagens majoritet. Till årets riksdag har vi i partimotion i januari månad — II: 444 och I: 345 — krävt

förslag till innevarande års riksdag angående införande av färg-TV. I motionen beklagades att något sådant förslag då ej vare sig kommit eller ens aviserats. Genom proposition nr 50 föreslås nu att reguljära färgsändningar i televisionen skall inledas den 1 april 1970. Regeringen har alltså plötsligt fallit till föga. Vårt krav tillgodoses därmed på den punkten, om än senare än som varit möjligt och lämpligt.

2. Direkta programförberedelser

I propositionen framhålles att det från utbildnings- och programförberedelsesynpunkt är nödvändigt att Sveriges Radio ges tillfälle att bedriva experimentsändningar i färg. För budgetåret 1968/69 föreslås att dessa byggs ut till en sändningstid om 1,5 timme per vecka. Sådana sändningar är givetvis av värde för Sveriges Radios fortsatta verksamhet — men de har också ett självklart intresse för den svenska publiken som redan nu håller på att skaffa sig färg-TV i snabbt växande utsträckning. Vi har svårt att förstå att det skulle vara nödvändigt att via ett ställningstagande från riksdag eller Kungl. Maj:t binda Sveriges Radio till en experimentverksamhet av en viss omfattning. Om tekniska och ekonomiska resurser föreligger inom ramen för anvisade medel, bör företaget ges möjlighet att utöka denna verksamhet och självfallet också — återigen med nyss nämnda förbehåll — sända europeiska färgsändningar över det svenska nätet.

3. Ekonomiska frågor

Enligt propositionen uppskattas merkostnaderna för färgtelevision under sexårsperioden 1968/69—1973/74 till genomsnittligt 6 à 6,5 milj. kr. per år. Av denna kostnad utgör ca 4,5 milj. kr. kostnader av engångskaraktär medan 1,5 à 2 milj. kr. är att hänföra till löpande programkostnader. Det är med andra ord en ganska obetydlig merkostnad som färgtelevisionen innebär för Sveriges Radio. Likväl föreslår regeringen införandet av en särskild licensavgift för dem som innehar färg-TV. Den skall införas från och med den 1 april 1970. Den sammanlagda licensavgiften för dem som då innehar färg-TV kommer alltså att uppgå till 280 kr. per år. För dem som endast har svartvit TV kommer avgiften att uppgå till 180 kr. Det framgår inte av propositionen hur stora intäkter denna extra licensavgift är avsedd att ge.

Enligt de beräkningar som redovisas i propositionen kan man vänta att ett ganska stort antal hushåll under de närmaste 5—6 åren kommer att skaffa färg-TV; den naturliga ökningen av utbytet av äldre TV-apparater mot nya utgör i själva verket ett av motiven för allmänheten att anskaffa färg-TV-apparater under de närmaste åren och för staten att nu fatta beslut om införande av färg-TV. Det blir uppenbarligen ganska många hushåll som skulle få bära en ökad licensavgift om propositionen bifalles. Det är svårt att förstå, varför de som köper färg-TV skall bära en kostnad som

ganska snart skulle flerdubbelt överskrida de merkostnader som är förenade med färg-TV-produktionen. Några sociala skäl för en sådan politik torde det vara svårt att finna. Redan det höga priset på färg-TV-apparater kan innebära stora uppoffringar för många hushåll — och de drabbas då dessutom av den extra avgiften. Det kan väl ändå inte vara så att staten skall eftersträva att förbehålla färg-TV för de välbärgade folkgrupperna.

Förslaget om införande av en extra avgift är helt enkelt ett sätt att höja licensavgiften och på kort sikt söka förbättra Sveriges Radios dåliga ekonomi. Vi har många gånger påpekat — senast i motion till årets riksdag — att utbyggnaden av driften av TV 2 kommer att dra kostnader som redan i början av 1970-talet kommer att resultera i ett snabbt växande underskott i rörelsen. Enligt Sveriges Radios petita för 1968/69 kommer detta underskott 1972/73 att vara uppe i ca 316 milj. kr. Den nu föreslagna licenshöjningen skulle givetvis minska detta underskott — hur mycket är svårt att säga — men sannolikt är att den allmänna licensavgiften måste ytterligare väsentligt höjas innan balans kan uppnås. Vi förutsätter då att sändningstiderna i bägge kanalerna ges en tillfredsställande längd. En avgift på mellan 350 à 400 kr. i genomsnitt för alla TV-hushåll framstår inte som något orealistiskt perspektiv om den nuvarande finansieringspolitiken fortsätter. Redan den avgift som nu föreslås — 280 kr./år för hushåll med färg-TV — torde vara bland de högsta i världen. En avgift på bortåt 400 kr. ett stycke in på 1970-talet framstår enligt vår mening som oacceptabel.

Vi har redan tidigare framhållit hur denna fråga bör lösas. Sveriges Radio bör ges konkurrens, och det konkurrerande företaget bör finansiera sin verksamhet med reklamintäkter. Någon väsentlig extra avgift för färg-TV-hushåll synes då icke bli nödvändig. Skulle det nästa år visa sig att regeringens förhållningspolitik gör det svårt att i tid klara alla med ett nytt företag förenade organisations- och finansieringsproblem, bör frågan om tillfälliga finansieringsåtgärder upptas till skyndsam behandling.

Under hänvisning till vad som anförts hemställer vi,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 50 måtte avge ett yttrande vari i denna motion anförda synpunkter beaktas.

Stockholm den 2 april 1968

Sven Wedén (fp)

Elias Jönsson (fp)

Ingemar Mundebo (fp)

i Ingemarsgården

Daniel Wiklund (fp)

Sven Antby (fp)

i Stockholm